

ԲԱՆԱՀՈՒ

2000 07 10

Թիվ 37

2000 06 15

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼՈՒՇՈՒՄ ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԻՌԱՎԱԾԻԱՅԻ ՕՐԻՆԱԿԸ

ԹԻՄԸԹԻ ԱԻԴԱՆ ԶՈՆՍ

Դայաստանում Մեծ Բրիտանիայի
արտակարգ եւ լիազոր դեսպան

Մեծ Բրիտանիան, բրիտանական ընկերություններն իրավամբ կարեւոր ողբ են խաղում Դայաստանի Դամրավանությունում քաղաքական կառուցների բարեփոխումների, ինչպես նաև նախակի խորհրդային հասարակարգից դեպի ազատ շոկայական տնտեսության ժամանակակից ժողովրդավարության անցնելու խնդրում:

Այսօր ինձ հենարավորություն է ընձեռվել խոսելու յուրահատուկ ունկնդիրների համար, որոնք ներկայացնում են եւ գիտական, եւ քաղաքական ոլորտները, ուստի չեմ ցամկանա այս հիանալի հնարավորությունը վատնել վերոհիշյալ հիմնալի հարաբերությունները բվարկելով: Տաճկանում են խորհրդածել ոչ միայն նոր ասելիքների շուրջ, այլ նաև այնպիսի հարցերի, որոնք կարող են քննարկություններ:

Չատ անգամ Դյուսիսային Իռլանդիան ինձ մերկայացրել են որպես Լեռնային Դարարադի հակամարտության լուծման համար հնարավոր գալակարներ գտնելու աղյուսը: Չեմ փորձի փաստել, որ Բրիտանական կողմների եւ Կովկասի հրավիճակների միջև որեւէ ուղղակի գուգակներ կամ: Սակայն Վերջին երեսուն տարիների ընթացքում Միացյալ Թագավորությունում տեղի ունեցած իրադարձությունները մեծ քանակությամբ այրուն եւ միջոցներ են խել: Կարծում եմ, արժե մկանագրել Եյուսիսային Իռլանդիայում, ողջ կղզում, ինչպես նաև բրիտանական ու իռլանդական կառավարությունների միջեւ ընթացող քաղաքական գործընթացները: Չուսամ, որ այս արժեքավոր փորձը կարող է օգնել սեփական նորարարական լուծուներ որոնող մարդկանց:

Ժամանակ առ ժամանակ այս գործընթացը եղել է տաճաշակի եւ համգեցրել է հոլոյի ու հուսահատության ամակնակալ պողորկումների: Կան մի շաքը հարցեր, որոնք ցամկացած պահի կարող են բարդանա: Ներկայաւմս խորհրդարանում քննարկվում է Եյուսիսային Իռլանդիայում ուստիկանական ժառանգության բարեփոխումների մասին օրինագիծ: Վաղը Բելֆաստում կայանալու է լոյախուական կուսակցության խոշոր երթ, որին «Երթերի հանճանաժողովը» հրահանգել է փոխել իր ուղին: Բելֆաստի փարերից մեկում մայիսի 28-ին եղ Մքրոյի սպամության կապակցությամբ հարուցմել է քրեական հետաքննություն, եւ սա հնարավորություն կտա գնահատելու, թե արդյոք գիննիրական խմբավորումները կշարունակեն

Գիմաղադարդը: Ժողովրդավարական յունիոնիստական կուսակցությունը փորձում է միաժամանակ երկու նախաստակ խմբել նոր կա

ռավարությունում տեղեր ստանալով եւ միեւնույն ժամանակ Շին Ֆեյնի հետ բանակցությունների չնատելով:

Վյուրվա ասելիքս, իրոք, երկար ու բարդ պատմություն է: Չուք որոշ պահերի կխորհեք, թե արդյոք այս ամենն արժե՞լ անել: Կարծում եմ այն՝ որպեսզի կարողանամ բացատրել պատճառները:

Ակսեն մի նախագուշացմանը, ակնհայտ փաստ է, որ Միացյալ Թագավորությունը կողմերից մենք ուստի չեմ կարող ասել, որ են օրենսդիր փոխոր են: Դաշվի առնելով վերն ասվածը՝ այսօրվա ելույթը կազմելու փորձել եմ ոչ մի կողմնակալ բան չսամ: Ինչ վերաբերում է Միացյալ Թագավորությանը, ապա խնդրի նկատմամբ որդեգրված մտեցման առումով կուսակցությունների միջեւ եղել են զայի փոխադրումներ: Օրինակ, չնայած, որ յունիոնիզմը եղել է պահպանողական կուսակցության հետ, 1969 թվականին զորքեր մտցնելու որոշումն ընդունել էր լեյբորիստական կառավարությունը:

Մի հին կատակ կա գրոսաշրջիկ մասին, որը կորցնում է ճանապարհը եւ մի գյուղացու հարցում, թե ինչպես կարող է հասնել մոտակա քաղաք: Գյուղացին ընկնում է մտքերի մեջ: Երբ անհամբեր գրոսաշրջիկը զայրանալով բղավիմ է «Զգիտե՞ս», թե որտեղ է մոտակա քաղաքը, գյուղացին պատասխանում է: «Ի՞հարկ գիտեմ, սակայն եթե ես քաղաք գնալիս լինեի, այստեղից չեմ սկսի ճանապարհս»:

Թագավորության, եւ Իշլանդիայի կառավարությունները պարտավորվել են ներքին օրենսդրությունը համապատասխանեցնել Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիային: Բաղաքական լուծման էական գործուներից են Բրիտանիայից եւ Իշլանդիայից դրւը գտնվող մեխանիզմները, որոնք ապահովել են Եվրոպայում տեղի ունեցող զարգացուների հաշվին, բայց կարողացել են Բրիտանիան եւ Իշլանդիան բաղաքական ու գործական առումներով մերժեցնել միջանց:

Արժե՞ արդյոք զբավել այս ամենով: Խաղաղությունը զգայի տարբերություն է նոտրել Եյուսիսային Իշլանդիայի տնտեսության մեջ: Ի տարբերություն Միացյալ Թագավորության այլ մասերի՝ Եյուսիսային Իշլանդիան դեռևս շարունակում է մնալ զրկանքների տարածք: Ամենաբարձ տվյալները ցույց են տալիս, որ զբաղված է աշխատանքային տարիքի մարդկանց 66.3%-ը, իսկ 7.25%-ը գործազուրկ է: Մրան հակադրվում են Մեծ Բրիտանիայի 73.9% եւ 6.2% ցուցանիշները: Մրան 1990- ականների ընթացքում խաղաղության գործնարկի զարգացմանը զուգահեռ Եյուսիսային Իշլանդիան համեմատական առումով բավականին բարգավաճել է: 1991-1998 թվականների ընթացքում արդյունաբերական արտադրանքը աճել է 28%-ով, մինչդեռ Միացյալ Թագավորությունում նույն ցուցանիշը կազմել է 9%:

Ամեն դեպքում, հակամարտության եւս մեկ շրջանի միջով անցնելու այլնուրանքը, որն ավարտվելու է քիչ թե շատ նույն լուծումով (գումարած հանած մեկ կետ կամ ստորակետ), դիտարկելու համար նույնիսկ խիստ ահավոր է:

Դաշվի առնելով, որ ասել եմ, թե զուգահեռականներ չեմ անցկացնի, ավելի լավ կին այստեղ կանգ. առնեմ: Ես փորձել եմ ցույց տալ, որ ոչ թե խաղաղություն կառուցելը դժվար է, այլ որ գիտակցում եմ, թե դա ինչքան դժվար աշխատանք է; Ինչքան էլ լարված եւ դժվարին լինեն համաձայնագրի հանգեցնող գաղտնի բանակցությունները, եւ ինչքան էլ արժանավայր եւ նորարարական

ՈՒՐԲԱԾ, ՅՈՒԼԻՍԻ 28-ԻՆ

«ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇԱՐՔ» ԾՐԱԳԻՐ

**ՀՀ մշակույթի,
երիտասարդության հարցերի և
սպորտի նախարար**

Ուլանդ Շառոյանը

ներկայացնում է

**«Ազգային
գաղափարախոսություն եւ
մշակույթ»**

Յուլիսի 28-ին, ժամը 18:00-ին

Դայաստանի ամերիկյան համալսարանի
փոքր դահլիճում

Դասախոսությունը կընթանա հայերենով՝
անգլերեն համընթաց թարգմանությամբ

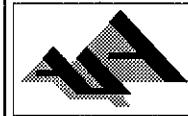
Մուտքն ազատ է

լինի գտնված քաղաքական եւ իրավաբանական լուծումը, գործնական կիրառությունը կիանգեցնի մի շարք փորձությունների: Այս փորձությունները հաղթահարելու համար պահանջվում է ամուր պատրաստականություն եւ հավասարակշռված քաղաքական դատողություն:

Դեշու է ասել «մենք խաղաղություն ենք ցանկանում»: Բարդ իրավիճակներում պահանջվում է ասել «մենք պատրաստ ենք ամել ի շահ խաղաղության անհրաժեշտ ցավալի գրիաքերություններ»: Եյուսիսային Իշլանդիայի ժողովուրդն ապացուցել է, որ պատրաստ է նման զոհաբերությունների:

Անկասկած, ապագայում ես կլիմեն փորձություններ, որոնց պետք է դիմակայել: Կցանկանայի ավարտել երկու մտքով, որոնք Եյուսիսային Իշլանդիայի առջևությամբ կվերպուղում գտնվող Իշլանդական ուսումնասիրությունների հնատիտուտում արտահայտել է պետքարտուղարությանը՝ այս տարվա փետրվարին նոր գործադրի իրավավություններն իր կողմից ժամանակավորապես կասեցնելում նախորդած շաբաթվա ընթացքում: Եր խոսքն անփոփով նա ասաց. «Ես խարկանեմներ չունեմ սպասվող աշխատանքի ծավալի կամ անհաջողության ժամանակների մասին: Դժվար ժամանակներ են, բայց ես կարող եմ հավաստիացնել, որ պատրաստ չեմ դեմք փոխանցել քաղաքական դիմոգավրերին, որոնք մշտական հակադրվել են խաղաղության ու առաջընթացին եւ բարգավաճելու հակամարտությունների ու թշվարության հաշվին»:

«20-րդ դարը թթվել է արյան մեջ՝ ողջ երկրագնդում եւ որա այս փոքր անկյունում: 20-րդ դարը դաժանորեն եւ առանց խորականության ցույց է տվել թաճի ուժի ավերիչ ներուժը: Այս դարը վերջիվերջոց ապացուցելու է իր սահմանները»:

ԲԱՆԱԽՈՍ

«ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇԱՐՔ» ԾՐԱԳԻՐ տեղեկագիր
Դայաստանի ամերիկյան համալսարան
Դատուկ Պատրնթացների բաժին

URL:// www.aua.am/aua/extens/lectures

Ծրագրի համակարգող՝

Դրայք Զորյան

Դայաստանի ամերիկյան համալսարան
ԴՊ, ք. Երևան, Բաղրամյան 40
հեռ. 27-16-58

Դասեատեր՝